

TRIUMFUL GALATEEI

La cumpăna anilor 2011–2012, unui ceramist talentat și excentric i se permite apropierea patrimoniului mondial din British Museum. Afișe-gigant cu urnă galbenă din porțelan, colată cu talismane magice, sunt presărate pe malurile Tamisei. La aproape un deceniu de la primirea râvnitului Premiu Turner al artelor vizuale britanice, teribilistul punkist travestit Grayson Perry, prin vase ceramice și gravitatea temei funerare, poate aduce un omagiu perenității și valorii antropologice a artelor decorative. „Mormântul artizanului necunoscut” este o expoziție personală întarsiată cu piese de patrimoniu universal care spulberă complexul de minorat al artelor focului. Așa cum, în anii '70, „abacantul” polonez a putut exprima excelent tragismul Cortinei de Fier prin mari siluete din pâslă.

La aceeași cumpănă de ani, dar la altă scară, simțim cum o nouă galerie bucureștenă cu proiect internațional încălzește dinlăuntru cuptorul ceramicii românești. Ne aflăm, după două decenii de îngheț, în iarna instituțională a Uniunii Artiștilor Plastici și a stingerii, la noi, a industriei porțelanului și sticlei. Semn de foc a fost panorama ceramicii românești (33 de artiști, de la 25 la 75 de ani), găzduită, din toamna anului 2009 până în primăvara lui 2010, în Palatul de la Mogoșoaia. Din cele cca 100 de piese, jumătate au venit de peste munți, din Cluj. Inițiativa și efortul notabil de organizare au aparținut, în primul rând, Cristinei Popescu Russu, artistă cu o bună experiență internațională și, tocmai de aceea, interesată să mențină conștiința de grup a creatorilor români. Finalizarea excelentă a catalogului trilingv a avut în vedere apoi, în septembrie 2010, etalarea ceramicii românești la Paris.

Carierea de ceramist a devenit la noi o aventură personală cu baze materiale care țin de legea focului. Comenzile de stat, achizițiile din ateliere și costurile energetice erau, cu regret contrariant, mult mai fiabile până în 1989. Situația instituțională a acestei vocații artistice a suferit pierderi considerabile în ultimele două decenii. Dar iată că, din selecția de paisprezece nume a „Rendez-vous-ului ceramic” 2011–2012, șase tinere absolvente în București țin optim temperatura de coacere și tușeul propriu de stil al acestei arte ancestrale: Monika Pădureț, prin compuneri modulare și figurație inocent rustic-animalieră; Georgiana Cozma, prin precizie și invenție grafic-letristă, articulează un mesaj de logo ceramic; Romana Mateiaș experimentează concavități fragile cu urme glazurate de fund marin; Aniela Ovadiuc pictează alert-afișist în brunuri o serie de careuri ceramice; Bianca Boeroiu compune ediculi cu teatralitatea unui registru de protuberanțe, iar Adela Bonaț capturează în porțelan transparențele unor bucăți de pergament cu însemne.

Maestră a fâșiilor de porțelan răsfirate în strat, invocând memoria culturală a vechimii tomurilor, este Cristina Popescu Russu. Iar colega ei de atelier, Ioana Șetran, pare magiciana ierbii cu chitine vii, metanaturalismul entomologic copt în caolin.

La polul purist al nonfigurației sunt adosate peretelui careurile lui Vasile CerCEL, cu atingeri de undă pe nisipul grădinii Zen, și mica alcătuire mobil-axială a Simonei Tănăsescu.

Deceniile 7 și 8 ale secolului XX au fost ani de emulație și de adevărată cercetare formal-tehnică pentru ceramiștii români. Generațiile care au acum 45–65 de ani s-au format sub marca de elită a unei bresle profesionale având două centre-școală: București și Cluj. Astfel, invitatele grupului (veteranii administrativi ai nașterii galeriei), canadianca Arina Ailincăi și orădeanca Márta Jakobovits, reprezintă maturitatea expresivă a două repere ale ceramicii noastre²³¹. Ailincăi stăpânește modelajul anatomic cu mesaj expresionist de teatru Buto, iar Jakobovits înscrie calupuri simple, teaurizând în prețiozități de textură Raku urme ale memoriei. Pe palierul de citat cultural se așază și ingenioasa referință central-asiatică a figurativului obiectual, pe fundal de imprimeu textil, din cahlele-carpetă inventate de Cristina Bolborea, profesoară la U.N.A. din București.

Ca o țâșnire de lapte sideral pietrificat coralifer, în colțul cel mai adânc al Galateei stă grupajul vegetal al Gherghinei Costea. Este un bun semn de sevă secretă a traversării deșertului (instituțional) spre triumful de star al galeriei ceramicii românești.

Aurelia Mocanu, critic